

Inspiratiedag Levenslang Leren

Klaar voor de **groene** en **digitale** transitie?

CORNELIA VANDENBERGHE

DWSE

Vlaanderen
is duurzaam ondernemen

Groene jobs en vaardigheden in Vlaanderen

Welke groene jobs en vaardigheden heeft de Vlaamse arbeidsmarkt van de toekomst nodig?

Inspiratiedag Levenslang Leren
Departement Werk en Sociale Economie
12 december 2024

In deze presentatie:

- ▶ De groene transitie: inleiding
- ▶ Hoeveel jobs gaan veranderen in Vlaanderen en hoe?
- ▶ Een duik in de competentieprognoses
- ▶ De weg vooruit!

Definitie: groene transitie

- ▶ De European Green Deal

“transitie van de EU tot een moderne, hulpbronnefficiënte en concurrerende economie, waarin (...) economische groei is losgekoppeld van het gebruik van hulpbronnen

- ▶ De bredere arbeidsmarktcontext

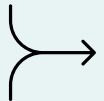
Definitie groene vaardigheden

- ▶ **Vaardigheden om groene transitie mogelijk te maken**
 - Technische vaardigheden (beroepsspecifiek)
 - Professionele vaardigheden (verschillende beroepen)
 - Transversale vaardigheden (breed van toepassing op de samenleving als geheel)

Cedefop 2021

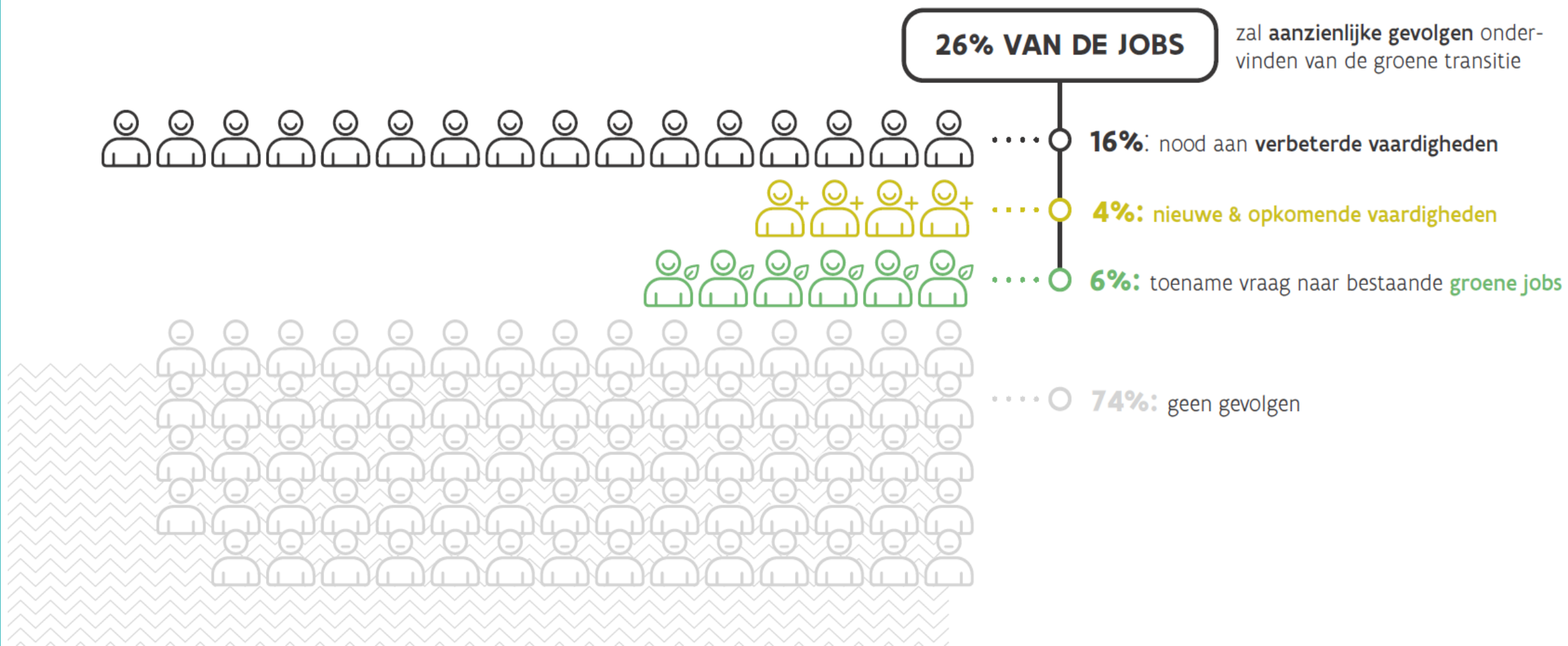

Definitie groene banen

	Bestaande groene jobs die toenemen (green increased demand jobs)
	Bestaande jobs waarbij verbeterde groene vaardigheden nodig zijn (green enhanced skills jobs)
	Nieuwe opkomende en groene jobs (green new and emerging jobs)
	Rivaliserende jobs (green rival jobs)
	Andere niet groene jobs (other non-green jobs)

Eén op vier jobs zal impact ondervinden

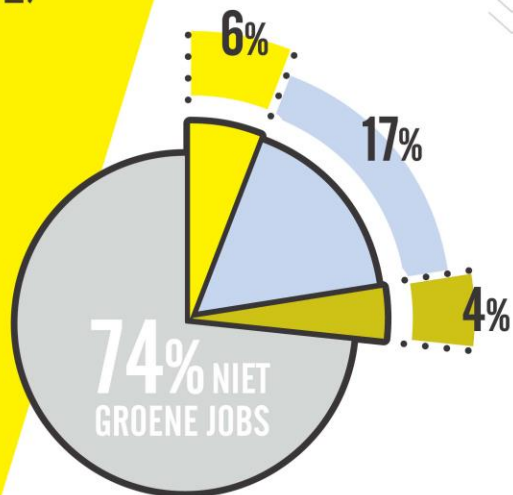
RELATIEVE IMPACT IN 2030 (PROGNOSE)

GROENE JOBS PER SECTOR

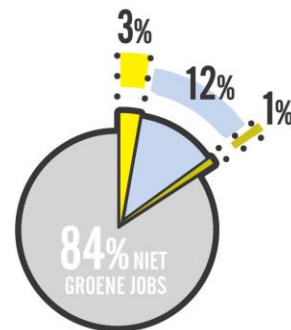
Deze grafieken tonen aan dat de **relatieve impact het grootst is in de circulaire economie, de bouwsector en de nutsbedrijven** en dat de relatieve impact op de dienstensector beperkt is.

In absolute termen is de impact het grootst in de dienstensector, gezien de omvang ervan. Zelfs een kleine impact in deze sector resulteert in veel banen.

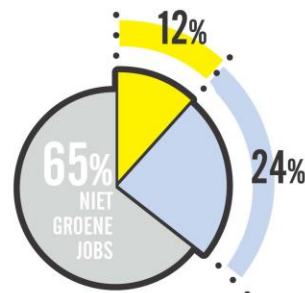
- Bestaande groene jobs met toenemende vraag (bv. buschauffeurs, biologische landbouwers)
- Groene jobs met verbeterde vaardigheden (bv. elektriciens voor elektrische voertuigen, bouwvakkers, architecten, leerkrachten)
- Groene jobs met nieuwe/opkomende vaardigheden (bv. brandstofcelingenieurs, experts in duurzame financiering)
- Concurrenten van groene jobs (bv. vrachtwagenchauffeurs, ingenieurs fossiele brandstoffen)
- Andere niet-groene jobs

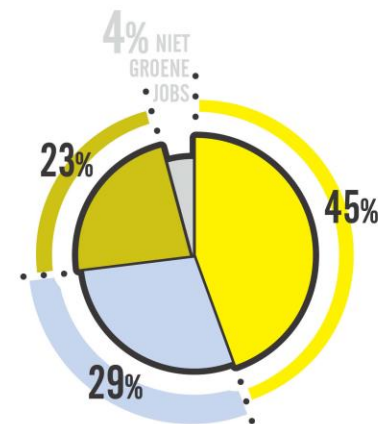
TOTAAL

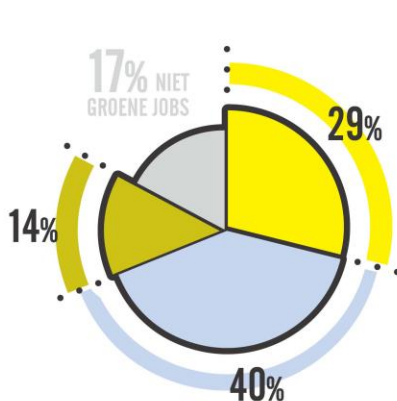
DIENSTEN

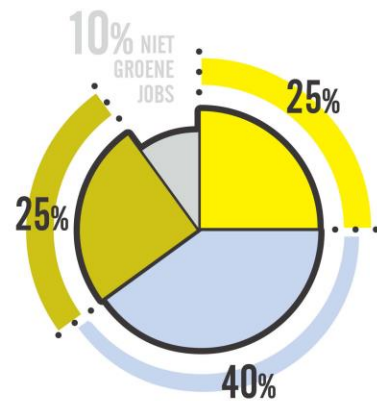
LOGISTIEK EN TRANSPORT

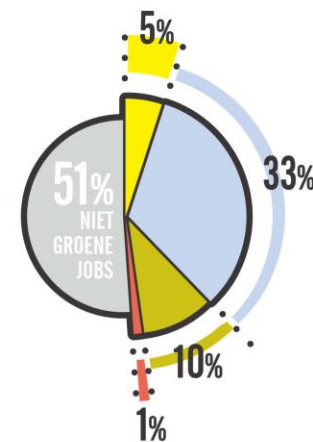
CIRCULAIRE ECONOMIE

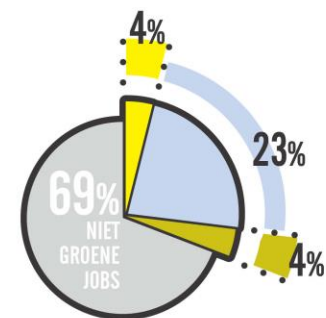
NUTSBEDRIJVEN (ENERGIE)

MAAK- EN WINNINGSINDUSTRIE

BOUWSECTOR

LANDBOUW (EN AGROVOEDING), BOSBOUW EN VISSERIJ

Groene banen geconcentreerd in

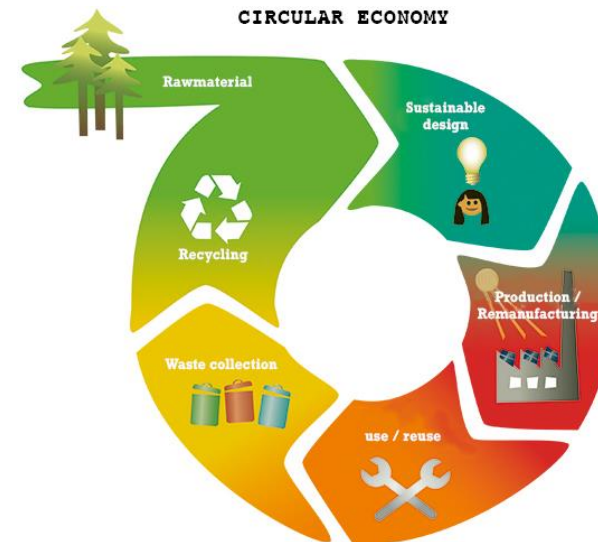
Bouw

Nutsbedrijven

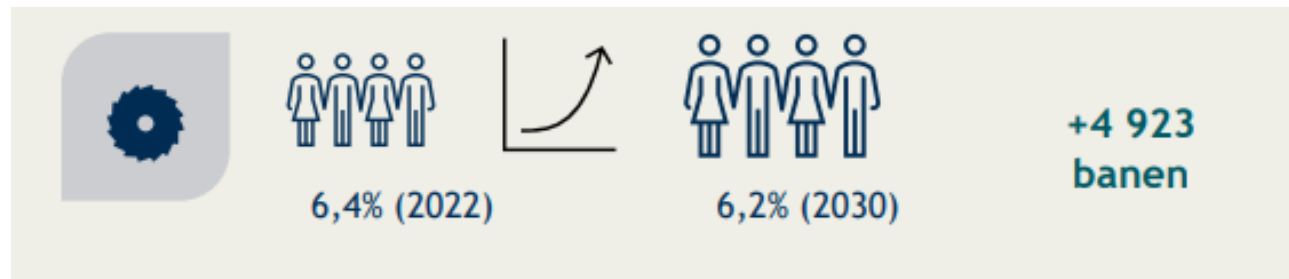

Industrie

Circulaire economie

Bouw

- ▶ Grote inspanning nodig om de gebouwde omgeving te vergroenen (renovatie en nieuwbouw)
- ▶ Behoeftte aan 24 000 extra werknemers met oog op 2050 doelen
- ▶ Toegenomen vereiste vaardigheidsniveau:
 - Groen gespecialiseerde bouwtechnieken en materialen (bijv. isolatie/ventilatiesystemen, warmtepompen)

Vlaanderen

is duurzaam ondernemen

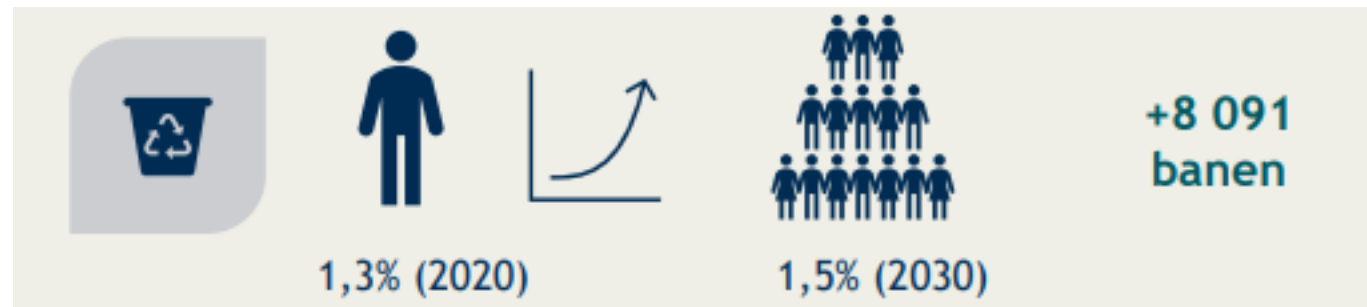
Industrie

- ▶ Significante impact voor **energie-intensieve industrie, chemie en auto-industrie**
→ Huidig tekort aan arbeidskrachten om de groene transitie mogelijk te maken
- ▶ Behoefte aan **bijscholing van in totaal 111 000 huidige werknemers** in 4 grote groene thema's (duurzaam ontwerp en engineering, hernieuwbare energie, efficiënte en circulaire productie, groene bedrijfsmodellen)
- ▶ Aantrekken van voldoende medewerkers **met STEM-profielen** is een groeiende uitdaging

Circulaire economie

- ▶ Hardst groeiende 'sector' als gevolg van groene transitie binnen deze studie
- ▶ Behoeftte aan nieuwe vaardigheden (materiaalkennis, dienstverlening in CE) en beter inzicht in de gehele waardeketen

Vlaanderen

is duurzaam ondernemen

Groene vaardigheden van de toekomst

- ▶ **Technisch én transversaal**
- ▶ Technische vaardigheden zoals het plaatsen van zonnepanelen, warmtepompen, drones, weer- en klimaatinvloeden
- ▶ Transversale groene vaardigheden zijn essentieel! Duurzaam werken en ondernemen, bepaling risico's en impact van economische activiteit en projecten voor mens en milieu
- ▶ Overkoepelend voor de **verschillende transities**: analytische vaardigheden, soft skills

De weg vooruit

- ▶ Leren en vaardigheden als sleutel
- ▶ Partnerschappen!
- ▶ Tools om hiermee aan de slag te gaan
 - Competentieprognoses
 - Opleidingen van de toekomst (Europa WSE)
 - Oproepen
 - Wilt u verder betrokken blijven? Laat het weten via [deze link](#).

Bedankt!

Vragen of suggesties?

Contacteer cornelia.vandenberghe@vlaanderen.be
of geef ze door via [deze link](#)

Meer lezen?

[Kennisplatform DWSE - Green Skills Roadmap](#)

KRIS BACHUS

HIVA

KU LEUVEN

HIVA

ONDERZOEKSINSTITUUT VOOR
ARBEID EN SAMENLEVING

Universiteit Antwerpen

CSB | Centrum voor Sociaal
Beleid Herman Deleeck

Jobs en skills in de circulaire economie in Vlaanderen

Prof. Dr. Kris Bachus – Uantwerpen en HIVA – KU Leuven

Inspiratiedag LevensLang Leren

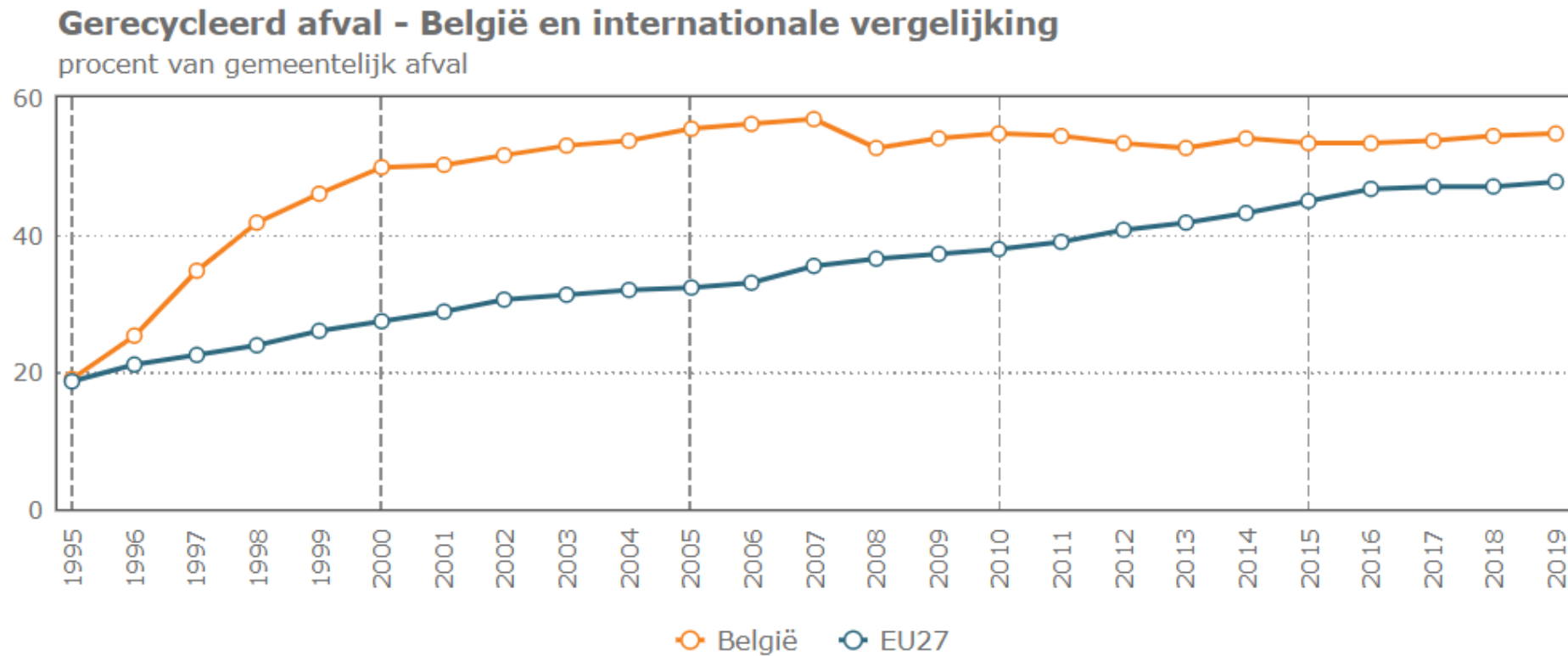
12 december 2023

Inhoud

1. De circulaire economie: bijna gerealiseerd?
2. Welke circulaire jobs in Vlaanderen?
3. Circulaire jobgroei in Vlaanderen
4. Veranderingen, skills en knelpuntvacatures
5. Strategieën om de tekorten op te vangen

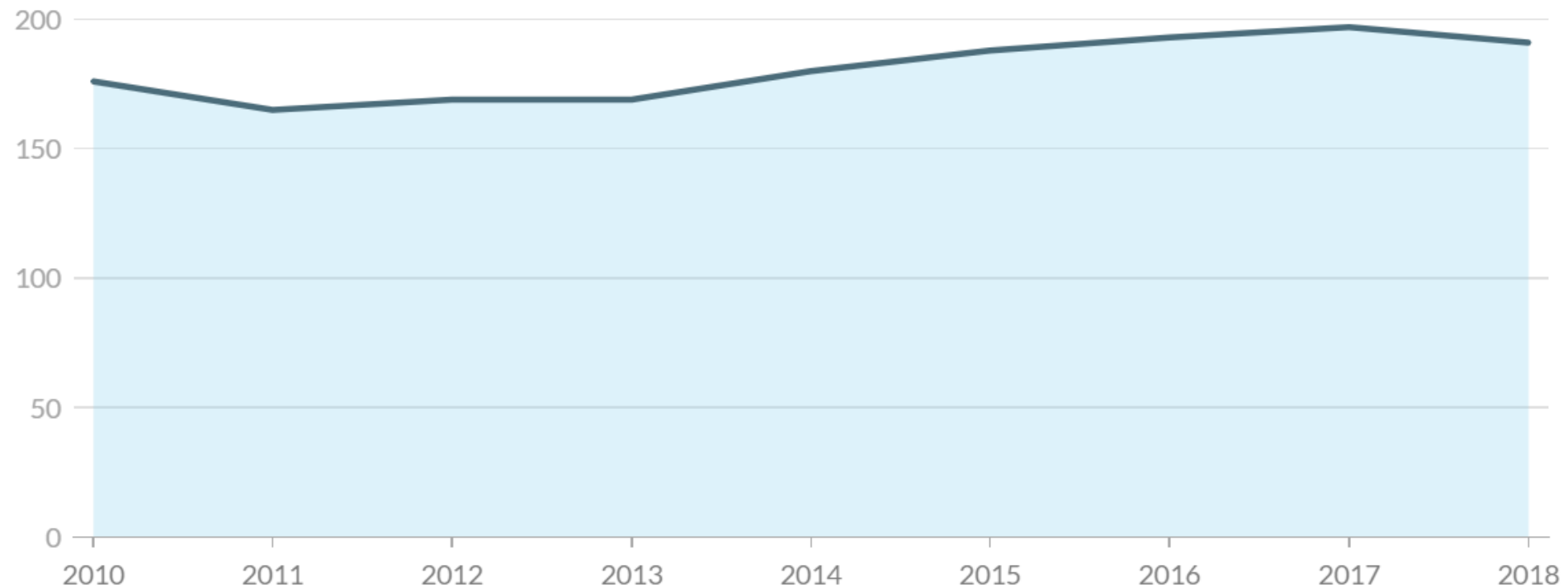
1. De circulaire economie in België: een gemengd beeld

Vlaanderen: beleidsdoelstelling -30% materialenvoetafdruk

Materialenvoetafdruk

Vlaams Gewest, 2010-2018, in miljoen ton

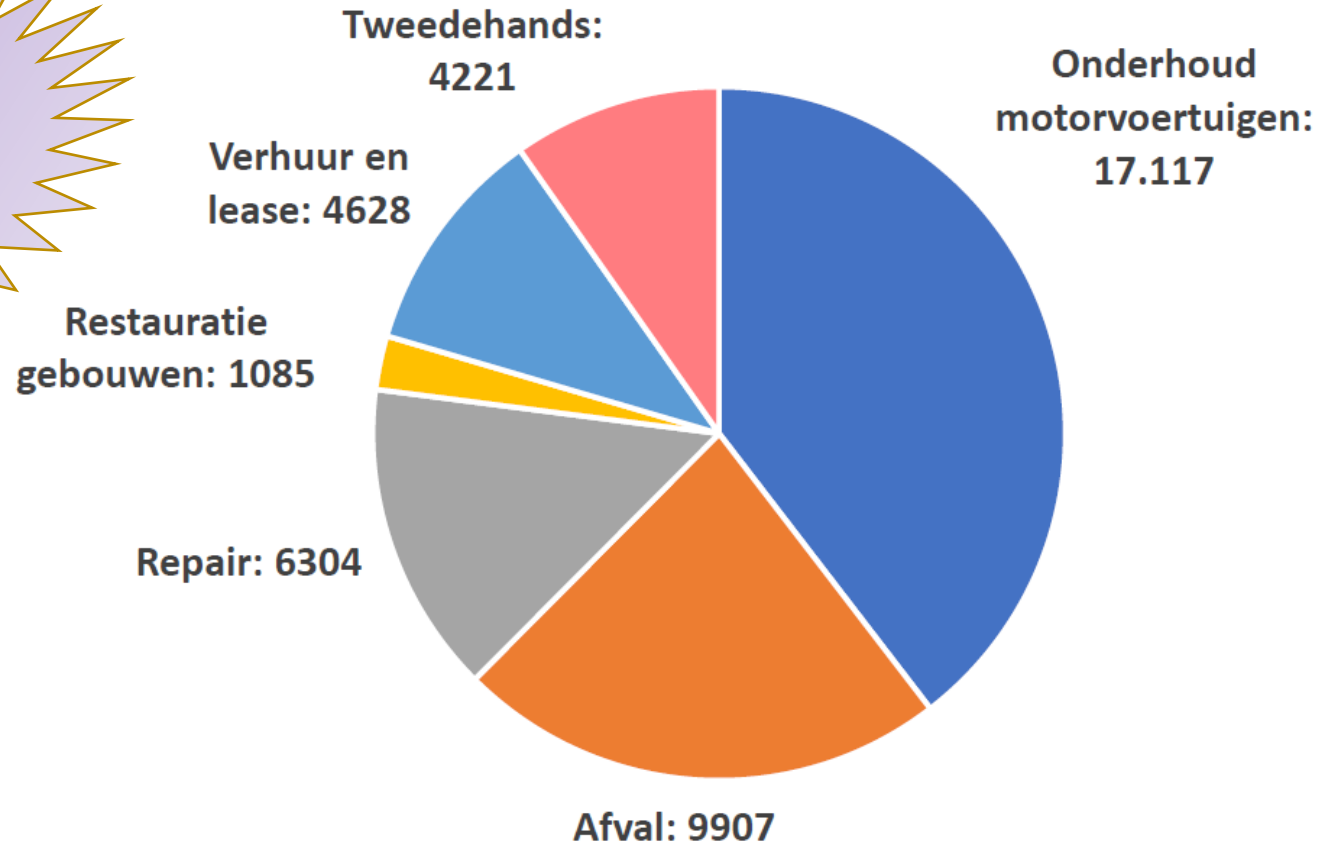

2. Jobs in circulaire sectoren in Vlaanderen (2020)

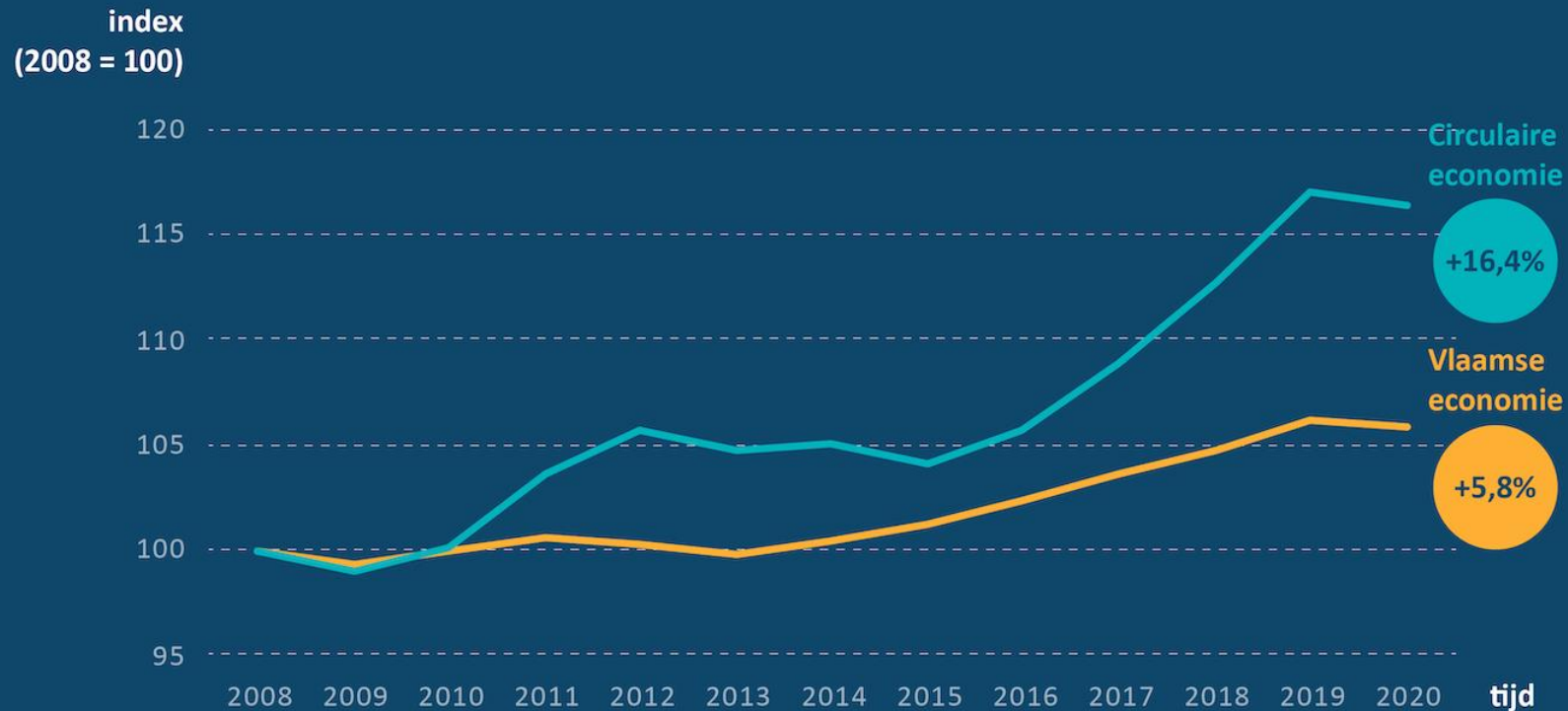

43.261
werknemers in
de Vlaamse
circulaire
economie

3. Jobgroei in circulaire sectoren

Werkgelegenheid bij circulaire economie-bedrijven groeit drie keer sneller dan Vlaams gemiddelde

Bron: MICHELLE, Steunpunt CE Center, Kruispuntbank Sociale Zekerheid, KSZ (bewerking Steunpunt Werk) en Bel-first

3. Jobmotor voor de toekomst?

- CE +30,000 jobs tussen 2016 and 2030 (+1% totale werkgelegenheid)
- Circulaire sectoren met de grootste groei:
 - Repair
 - Afvalsector
 - 2dehandssector
 - Huur en leasing van consumentengoederen
- Disclaimer: geen rekening met arbeidstekorten

4. Circulaire jobs: Welke veranderingen?

- Shift van extractie en maakactiviteiten naar hergebruik, reparatie, refurbishment, (recyclage).
- Van bezit naar gebruik, goederen naar diensten
- Productie en activiteiten op maat

**Arbeids-
intensief**

lokaler

Skills en knelpuntvacatures

- Veranderingen niet zo ingrijpend als vergrijzing, digitalisering of klimaattransitie, maar zeker niet verwaarloosbaar.
- Verandering zal gradueel zijn, met grote kans op het versterken van andere probleemtendenzen (technische profielen, multidisciplinaire profielen).

Circulaire vaardigheden

- Algemeen: 'core' vaardigheden, zoals repair en sorteren, zijn maar kleine minderheid
- Vooral transversale skills worden belangrijker: probleemoplossend denken, waardeketendenken, flexibiliteit, leiderschap, kritisch denken, samenwerken.
- Van verkopers naar leasing agents
- Technische jobs: installatie, onderhoud, elektriciteit

Beroepen

- CEO zullen de circulaire strategie moeten bedenken, implementeren en uitdragen, ondersteund door de sustainability manager
- Belang van de middle manager (zandloper)
- Innovatie-expert
- Designer
- Sales en marketing medewerkers
- Operator

5. Strategieën om de tekorten op te vangen

- LLL en reskilling, maar zeker niet alleen ‘activeren’ en ‘aansporen’
- Verandering nodig aan twee kanten:
 - Werknemers:
 - LLL internaliseren en institutionaliseren
 - Verplichte opleidingen?
 - Werkgevers:
 - Versoepelen aanwervingsvereisten
 - Nog meer on the job training
 - Uitwisselingen met onderwijs
 - Opleiding structureel in de werkschema's voorzien, ook in KMO's.
- De circulaire werknemer werkt al in uw bedrijf!

Meer lezen

- <https://hiva.kuleuven.be/nl/onderzoek/thema/klimaatendo/p/themas/MICHELLE>
- <https://ce-center.vlaanderen-circulair.be/nl/publicaties>

Contact:

Kris.bachus@uantwerpen.be

SAARTJE BOUTSEN

StudioD

Inspiratiedag Levenslang Leren

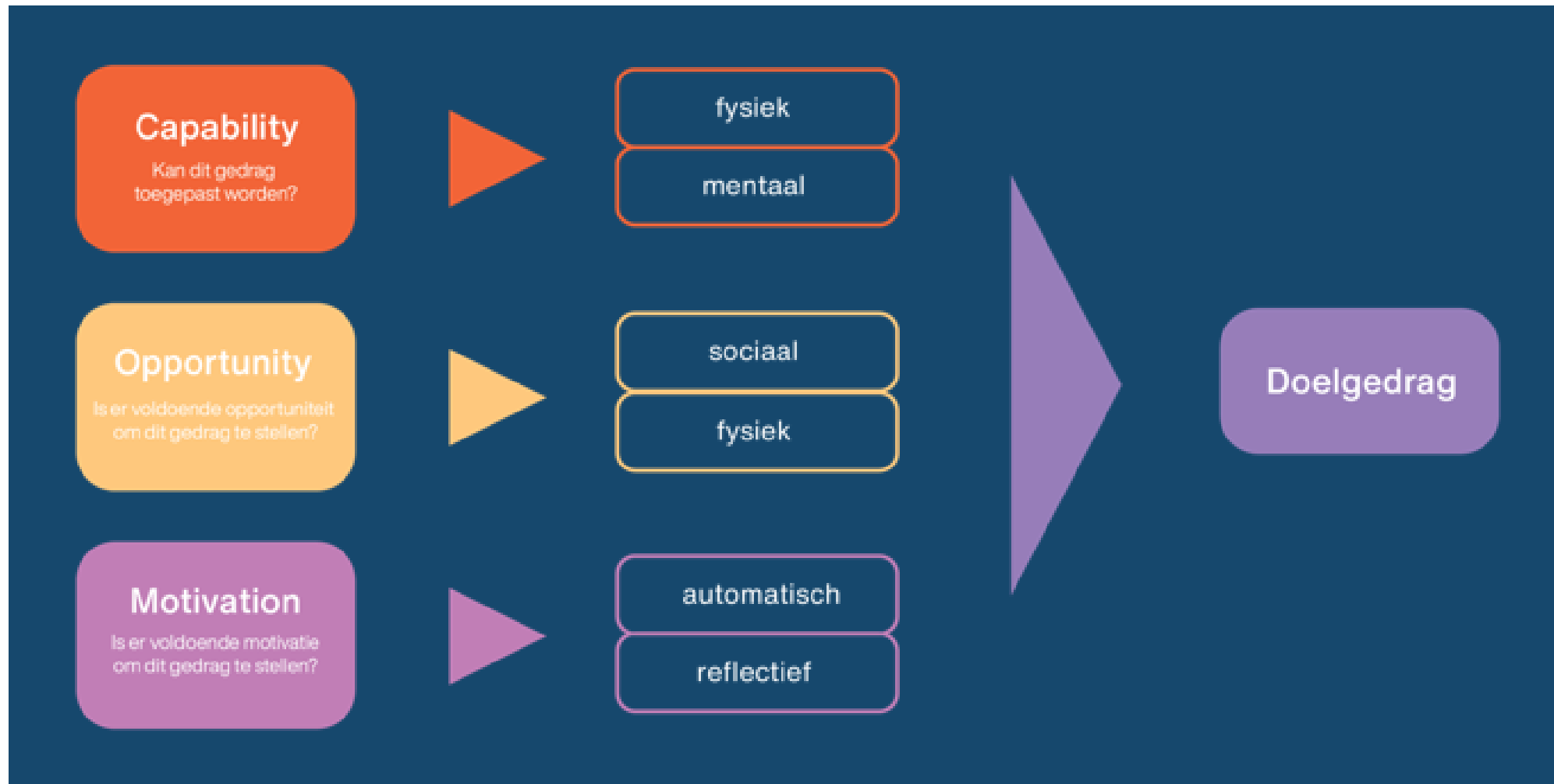
Werknemersbetrokkenheid bij je duurzaamheidsstrategie

12/12/2023

STUDIO.D

DUURZAAM DURVEN DOEN

**Duurzame bedrijfsvoering staat of valt
met werknemersbetrokkenheid**

Voor succesvolle verandering moet je werken aan meerdere factoren tegelijk: capaciteit, opportuniteit en motivatie

WAAROM?

De druk op de klassieke lineaire sectoren om een omslag te maken naar een circulaire economie neemt toe, maar er is een gebrek aan arbeidsmarktprofielen die geschoold zijn in deze circulaire economie, om deze omslag waar te maken.

DOEL?

Om dit tegen te gaan willen we Vlaamse KMO's en organisaties bijstaan om de slaagkansen van circulaire initiatieven te verhogen, door middel van inzichten in veranderingsmanagement en gedragsverandering om te zetten naar een hands-on traject om werknemers te betrekken in de uitrol van een MVO (circulair) actieplan

PROJECT METHODOLOGIE

4 SESSIES RICHTING ACTIEPLAN

1. Kick off

- Voorstelling aanpak
- Kennismaking bedrijf

2. As Is – Te Be

- Value chain benadering
- Rollen en beslissingslijnen bespreken
- As is – To be mbt duurzaamheid per departement

3. Gedrag, cultuur en support

- Huidige emoties
- Gewenst gedrag
- Support die hiervoor nodig is

4. Actieplan

- Bespreking voorstel actieplan
- Horizon, owners, KPIs

SOURCING

HEAD OF DESIGN

MARKETING MARCOM PR CEO

DESIGN

collecties

SAMPLING COORDINATION

SALES COMBINES CONTRACTS! Final go

COO

CUSTOMER SERVICE

PRODUCTION

LOGISTICS & DISTRIBUTION

INNOVATION

AGENT

ACCOUNT MANAGER

BUYING INBOUND LOGISTICS

FINAL PRODUCT DEVELOPMENT

PRODUCTION

OUTBOUND LOGISTICS

PATTERNING PRODUCT DEVELOPMENT

HEAD OF DESIGN collect

CUSTOMER SERVICE MANAGER

WAREHOUSE EMPLOYEE (PICK -PACK...)

DRIVER

STYLING DESIGN

DESIGNER STYLIST

INNOVATION

INBOUND LOGISTICS PLANNER

CHIEF PRODUCTION MANAGER Tony

LOGISTICS ADMIN EMPLOYEE

FACILITY MANAGEMENT

FINANCE

PATTERN MAKER Product Developer CO-CREATE (Micky)

HR

IT

CHIEF TECHNICAL OFFICER

PRODUCTIVE EMPLOYEE

FACILITY MANAGEMENT

ACCOUNTS RECEIVABLE

SEARCH & SELECTION

PRODUCT DEVELOPER

PRODUCTION MANAGER

FACILITY MANAGER

ACCOUNTS PAYABLE

PAYROLL ADMINISTRATION

SEARCH AND SELECTION EMPLOYEE

CONTROLLING

CHIEF HR OFFICER

PAYROLL & ADMIN EMPLOYEE

ACCOUNTING GENERAL

STRESS

FEAR

TRUST

INTERESTED

ENTHOUSIAST

CONFUSED

FUN/ENGAGED

UNKNOWNING

UNCOMFORTABLE

ANNOYED

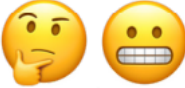

**CONFIDENT
(KNOWLEDGE)**

WORRIED

Gewenst gedrag bepalen
& nodige ondersteuning
benoemen

PERSONA/DEPARTMENT AND ROLE	GOAL (BEHAVIOUR)	CURRENT EMOTIONS	DESIRED BEHAVIOUR	ACTIONS AND SUPPORT <small>(capability – opportunity and motivation based)</small>
<p>Note down or paste the persona/department or role you're working on</p>	<p>Describe the behavioural objective to be reached</p>	<p>Apply the emoticons related to the behavioural objective</p>	<p>Apply the selected and expected behavioural expectations to reach the goal</p>	<p>Note down the actions defined that lead to reaching the goal. Also add the needed support</p>
<p>Persona X</p> 	<p>e.g. Is enthusiastic to and able to explain the sustainable background of the collection in store.</p>		<p>e.g. Skilled</p> <p>e.g. educated</p>	
<p>Persona Y</p> 			 	
<p>Persona Z</p>			 	

Wat aandacht krijgt, groeit...

**Blijf op de hoogte van levenslang leren via
de portaalwebsite:**

vlaanderen.be/levenslang-leren

**Deel je ervaringen op sociale media met de
#InspiratiedagLLL & tag onze kanalen:**

vlaanderen.be/levenslang-leren

@departement_wse

departement-wse

Departement Werk en Sociale Economie

